

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

17. Vlciscitur Deus Ataidis scelus, vt à Xauerio prædictum fuerat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

luto, improba, insolens, herilis gratiæ ambitu aduersus eum quem herus oderat gaudens impudentior videri. Tradunt qui tunc rebus præsentibus aderant, non potuisse sanctum domo pedem efferre, quin manipulum haberet obuium aulicæ eius focis, à quibus incessebatur fœdus, atque indignius quam postremus è stabulis agaso; falsusque est Francisco Perez Xauerius, annis decem quos in India egerat, nunquam se tam dira, nec inter Ethnicos, & Barbaros passum. Lugere ad hæc omnes boni, præsertim ciues; nemo iis ora occludere, seu pro commerito dentes excutere, ne domini quoque in se odia verterent: Xauerius quod se, hoc est sanctum, decebat pati, & perpeti ferens; vultuque ut animo tranquillus, sed Ataidis exitio dolens, sibi que irascens, peccatis suis infelicitatem legationis eius tribuere, quæ tantum gloriæ Deo, tantum Sinis bonorum fuisset allatura. Digna est exscribi epistola, quam is Malacæ conscensurus ad Iacobum Perciram carissimum suum saluatoriam, & vltimam dedit, cum amplexu absentis, quem vetabat dolor præsentis ferre. [Postquam, ait, meorum grauitas scelerum id egit, vt Deus nostram in Sinas respiceret operam; non video aliud superesse, nisi vt omnem in me, ac mea peccata culpam coniciam, tot ac tam immania, vt mihi non vni, sed per me tibi, rei tuæ, & tuis sumptibus in legatione paranda effusis nocuerint. Nouit attamen Deus qua mente erga se, qua erga te fuerim, quæ nisi fuisset rectissima, dolore profecto non consolabili torquerer. Recipio me in nauim, vt tuos socios deuitem, qui me requirunt vndique, & sæpe inuento coram flent, conclamantque; nisi deret transitus, se periisse. Parcat Deus tantæ ruina auctori. Vnum te obsecro, ne ad me conuenias, tua enim clade necesse est, meus vehementius ingrauescat dolor. Confido nihilominus, iacturam hanc, tibi lucro verulam, Regemque (quod eum per literas rogavi) certò repositurum condigna præmia, tuæ illi ad religionem propagandam propensæ liberalitati. Præfecto qui tantum iterum exeruit, vt profectorem Christianitati tam necessariam transuersus sisteret, vale vltimum dixi. Calamitatibus doleo, quas luiturus est, multo quàm sibi, fingat sauiores. Deus te seruet incolumem, sitque mihi in hoc itinere dux, & comes. Amen.]

Quamuis autem commendatitias ad Regem pro Percira scripsisset literas, at de Ataide penitus siluit, iisque Ataidis fraude interceptis, & magna diligentia perlectis, nec verbum contra se accusationis, ac ne querulum quidem de se deprehendit. Quid si scisset illum quotidie, Deo pro se ad aram facere, si prece assidua, multisque lacrymis, saniores sibi cogitationes, & sui liquido sceleris conscias ab eo flagitare? mutasset opinor, si minus animum, saltem impiam linguam, qua illum pro simulatore sanctitatis, & falsario infamarat. Sed Deus hoc beneficio indignum censuit, maluitque illatas seruo suo iniurias vlcisci, quàm illas eius precibus donare, quod doctus diuinitus prænuntiavit Xauerius, nimirum Ataidem Magistratus sui tempus legitimum minimè expleturum, sed ea

17

Vlciscitur
Deus Ataidis
scelus, vti
Xauerio præ-
dictum fuerat.

honoris, fortunarum, & corporis feriendum clade qua foret posteris monumentum infamiae, & ostentum terroris. Quibus suum hoc subditi-
pium votum, sed metus grauiissimi suspectum, atque vtinam, ait, Deus
illi animam saluam praestet. Vaticinium nimis verax secuta est calamitas
multiplex; ab Alfonso Prorege, Praefectura motus Ataiides nondum cla-
pso biennio, vinculusque Malaca Goam delatus est, inde in Lusitaniam,
vbi bonis omnibus in situm redactis, addictus est perpetuo carceri; sensit
quoque vltoris aequissimi duram manum, lepra insanabili deformatus,
quae illum ab India vsque ad obitum pertinaciter arrost. Obitum vero tra-
dunt fuisse improuisum, ex foedissimo vlcere, quo tanta graueolentia pu-
trefactae carnes abscesserant, vt feruorum nemini duraret stomachus, vel
purganti plagam, vel propius ad eum accedenti. Naue[m] interea Pereira
raptam cum mercibus, magna huius, nec fera ignarus vindicta obtinuit,
ducem illi praefecit; nautas quinque & viginti suos imposuit; eamque
in Sinas ad negotium misit.

18

Vice versa
cuetur Perei-
ram, quod ite
praedix. Xauer.

Sed hanc Pereira iacturam, suis nominibus, ac rationibus impurauit
Deus, coepitque iam tum eius foenus ei persolueret, sortem illic in caelo
impressa largitate integram redditurus; nam qui ex Sinis Malacam re-
deunti, pridem licet obscure clades praedixerat, quibus disturbata est ea
legatio; idem nunc illum praemonuit vir sanctus, quam liberaliter ipsi
Rex pensaturus esset damna quae fecerat, accessione scilicet maioris apud
se gratiae, dignisque seruo fideli praemiis. Imo cum sint fortuna mercatorum,
praesertim maritimae adeo fragiles, vt mane locupletes, non raro
sub vesperam mendicent; amici aduersa longe prospectans Xaverius, se-
curum esse iussit, nec sibi, nec filiis, defutura vnquam vitae subsidia, cui
nisi fidem fecisset miraculum, non tam euidenter praedictum caelitus pu-
taretur. Filium Pereira reliquit moriens Franciscum nomine; mer-
caturam item dum res staret, hic fecit, sed eo denique variis calamitati-
bus deuenit, vt ei aliquando eiusque familiae, nec panis, nec vnde coe-
meret obolus adesset; huic ergo tunc Deum, suo e penu coenam videre
oportuit. Angelum, vti creditum est, iuuenis specie, ad eum misit, qui
panem circumferebat cum pomis, caeterumque comestum escarum
copiosum; vocat praetereuntem Pereira, emit ex eo quibus indigebat, &
quod in promptu argentum deesset, pignori vestem vxoris obicit; negat
iuuenis pignore opus esse; plus apud se habere fidei eius verba quam
pignus, libere modo ac largiter ab se sumeret quantum vellet, de pretio
ne esset sollicitus, quae tam humaniter, tam officiosa dicebat venustate, vt
esse alium ab eo quem assumulabat facile appareret; ipseque Pereira cum
vxore facile agnouit, cum eorum quae venalia tulerat magna parte
relicta, videri desit, nec vsquam praeterea, licet vrbe quaesitus ap-
paruit.

19

Malaca Xau.
deserit.

Malaca demum priusquam recederet vir sanctus, suos dedit Iaponiae
focios, Bungenfi Regi Baltazarem Gagum; Siluam, & Alcazeuam Aman-
guccio; Ioannem, Beiram qui de Molucensium christianitate laetissima ei at-
tulit.